KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 16 päivänä marraskuuta 2004,

saksan tukiohjelmasta viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman (*Kornbranntwein*) tuottajien hyväksi

(tiedoksiannettu numerolla K(2004) 3953)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2006/240/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen [1] mukaisesti pyytänyt asianomaisia esittämään huomautuksensa ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I. MENETTELY

(1) Kuusi saksalaista viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman (*Kornbranntwein*) teollisuustuottajaa, jotka kuuluvat kyseisen alkoholijuoman teollisuustuottajien ammattijärjestöön, teki komissiolle kantelun 22 päivänä marraskuuta 2000 päivätyllä kirjeellä. Kantelu koski tislatun alkoholin alalla sovellettavasta monopolijärjestelystä Saksassa 2 päivänä toukokuuta 1976 annetun lain (*Branntweinmonopolgesetz*) muuttamista talousarvion tervehdyttämisestä 22 päivänä joulukuuta 1999 annetulla lailla (*Haushaltssanierungsgesetz*) [2].

(2) Kantelun tehneet tuottajat hakevat vahvistusta väitteelle, jonka mukaan Saksan lainsäätäjä on tislattua alkoholia koskevasta monopolista annetun lain [3] muutoksen myötä ottanut käyttöön tukiohjelman, joka on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan vastainen. Väite perustuu siihen, että viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa tuottavat teollisuustuottajat ja maataloustuottajat, joilla oli lainmuutokseen asti ollut yhtäläinen oikeus tukeen, asetetaan uudella tukiohjelmalla eriarvoiseen asemaan, koska sen mukaan tukea saavat vain maataloustuottajat. Kantelun tehneet tuottajat väittävät, että viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa tuottavat maataloustuottajat saavat uuden tukiohjelman ansiosta kiistämättömän edun, jonka ne katsovat olevan yhteisön kilpailusääntöjen vastaista tukea.

(3) Komissio pyysi 3 päivänä tammikuuta 2001 Saksalta ensimmäisen kerran lisätietoja kantelun kohteena olevista muutoksista. Saksa vastasi komission pyyntöön 14 päivänä helmikuuta päivätyllä kirjeellä, jossa se totesi, että kyseisistä tukitoimenpiteistä oli ilmoitettu komissiolle jo vuonna 1976 ja että uudella lailla vain parannettiin käytössä olevaa järjestelyä. Komissio esitti 16 päivänä maaliskuuta 2001 Saksalle useita lisäkysymyksiä. Saksa pyysi vastausten antamiselle asetetun määräajan pidennystä, jonka komissio myönsi 9 päivänä huhtikuuta 2001 päivätyllä kirjeellä.

(4) Saksa toimitti vastauksensa komissiolle 24 päivänä huhtikuuta 2001, ja komissio toimitti Saksalle ensimmäiset päätelmänsä ja huomautuksensa 19 päivänä marraskuuta 2001. Saksa vahvisti 19 päivänä joulukuuta 2001 päivätyllä kirjeellä 14 päivänä helmikuuta 2001 päivätyssä kirjeessä esittämänsä näkemykset ja totesi toistamiseen, että kyseiset tuet ovat yhteisön säännösten mukaisia.

(5) Komissio pyysi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun asetuksen (EY) N:o 659/1999 [4] 17 artiklan 2 kohdan mukaisesti 22 päivänä helmikuuta 2002 päivätyllä kirjeellä Saksaa esittämään asiaa koskevat huomatuksensa sekä aiheelliset ehdotukset siitä, miten viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajille myönnettävää tukea koskeva lainsäädäntö voidaan saattaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaiseksi. Saksa ilmoitti 19 päivänä maaliskuuta 2002 komissiolle kirjallisesti, ettei se katsonut kyseisten toimenpiteiden olevan tarpeen, koska se ei hyväksynyt komission esittämiä päätelmiä. Tämä koski etenkin päätelmää, jonka mukaan viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma ei ole maataloustuote vaan teollinen tuote.

(6) Komissio ehdotti 19 päivänä kesäkuuta 2002 Saksalle osoittamassaan päätöksessä useita aiheellisia toimenpiteitä viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajille myönnettävää tukea koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Saksa ilmoitti 19 ja 23 päivänä heinäkuuta 2002 päivätyillä kirjeillään komissiolle, ettei se hyväksy komission ehdotusta eikä näin ollen aio toteuttaa komission ehdottamia aiheellisia toimenpiteitä asetetuissa määräajoissa.

---

[1] EUVL C 269, 8.11.2003, s. 2.

[2] Bundesgesetzblatt Jahrgang 1999 Teil I Nr. 58, Bonn 28.12.1999. Talousarvion tervehdyttämisestä annetulla lailla (*Haushaltssanierungsgesetz*) toteutettiin tislattua alkoholijuomaa koskevan monopolin yleisuudistus. Laki tuli voimaan 1.10.2000.

[3] Tislattua alkoholijuomaa koskevasta monopolista 2. toukokuuta 1976 annettu laki (*Branntweinmonopolgesetz*).

[4] EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1; sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 2003 liittymisasiakirjalla.

(7) Komissio teki tämän vuoksi 16 päivänä lokakuuta 2002 asetuksen (EY) N:o 659/1999 19 artiklan mukaisesti päätöksen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta kyseisten tukitoimenpiteiden osalta. Päätös julkaistiin 11 päivänä syyskuuta 2002 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([5]) ja kaikkia asianomaisia pyydettiin esittämään huomatuksensa kyseisistä tukitoimenpiteistä.

(8) Saksa esitti 12 päivänä marraskuuta 2002 huomautuksensa menettelyn aloittamisesta.

(9) Komissio sai asianomaisilta yhteensä 54 huomautusta, joista yhdessä oli noin 2 000 allekirjoitusta. Huomautukset ja niihin liittyvä kannanottopyyntö toimitettiin Saksalle 7 päivänä helmikuuta 2003. Saksa pyysi 26 päivänä helmikuuta 2003 komissiolta vastauksensa antamiselle asetetun määräajan pidennystä, joka myönnettiin 27 päivänä helmikuuta 2003. Saksa toimitti vastauksensa komissiolle 19 päivänä maaliskuuta 2003 päivätyllä kirjeellä.

(10) Saksan pyynnöstä asiaa käsiteltiin 5 päivänä kesäkuuta 2003 pidetyssä kokouksessa. Saksa toimitti komissiolle kokoukseen liittyvän valmisteluasiakirjan 4 päivänä kesäkuuta 2003 päivätyllä kirjeellä. Heinäkuun 2 päivänä 2003 Saksa toimitti komissiolle vielä yhden kirjeen.

(11) Kantelun tehneet tuottajat toimittivat komissiolle 13 päivänä elokuuta 2003 kirjalliset huomautuksensa kokousta varten, joka pidettiin niiden pyynnöstä 29 päivänä elokuuta 2003.

(12) Komissio toimitti Saksalle 5 päivänä maaliskuuta 2004 kantelun tehneiden tuottajien 13 päivänä elokuuta 2003 esittämät huomautukset. Saksa vastasi huomautuksiin 5 päivänä huhtikuuta 2004 päivätyllä kirjeellä.

II. TUKIOHJELMAN KUVAUS

A. Tislatun alkoholin alalla Saksassa käytössä oleva monopolijärjestely (*Branntweinmonopol*) ja sen kehitys

(13) Tislattua alkoholia koskeva monopolijärjestely (*Branntweinmonopol*) luotiin 8 päivänä huhtikuuta 1922 annetulla lailla ([6]). Monopolia muutettiin yhteisöjen tuomioistuimen vahvistaman oikeuskäytännön, kuten 17 päivänä helmikuuta 1976 asiassa 45/75, Rewe-Zentrale, annetun tuomion ([7]), seurauksena lailla ([8]), joka annettiin 2 päivänä toukokuuta 1976. Tislattua alkoholia koskevasta monopolista annettua lakia uudistettiin 2 päivänä toukokuuta 1976 korvaamalla silloinen alueellisiin tukitoimenpiteisiin perustuva, EY:n perustamissopimuksen 31 artiklan (entisen 37 artiklan) vastainen hintatuki hinnantasausjärjestelmällä.

(14) Saksa ilmoitti 9 päivänä huhtikuuta 1976 komissiolle tislattua alkoholia koskevasta monopolista annetusta uudesta laista (*Branntweinmonopolgesetz*) ([9]) EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan (nykyisen 88 artiklan 3 kohdan) ja tiettyjen kilpailusääntöjen soveltamisesta maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan annetun neuvoston asetuksen N:o 26 ([10]) 4 artiklan mukaisesti. Kyseisen asetuksen 4 artiklan mukaan "*Perustamissopimuksen 93 artiklan 1 kohdan ja 93 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen määräyksiä sovelletaan perustamissopimuksen liitteessä II* [nykyisin ja jäljempänä EY:n perustamissopimuksen liite I; alleviivaus komission] *lueteltujen tuotteiden tuotannon tai kaupan tukeen*" ([11]). Jäsenvaltioilla on perustamissopimuksen mukaan näin ollen ilmoitusvelvollisuus, vaikka komission antamaa hyväksyntää ei edellytettäisi.

(15) Saksa totesi komissiolle tekemässään ilmoituksessa aikovansa myös vastaisuudessa noudattaa lakisääteistä velvollisuuttaan, jonka mukaisesti se ostaa tislatun alkoholijuoman kotimaisten valmistajien tuotannon tuotantokustannukset kattavaan hintaan.

(16) Vuonna 1976 tehdyssä ilmoituksessa ei erotettu toisistaan kahta eri tuotetyyppiä, toisin sanoen neutraalia alkoholia ja aromatisoitua alkoholia, kuten viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa (*Kornbranntwein*). Komissio ei tuolloin esittänyt huomautuksia ilmoituksen sanamuodosta.

(17) Vuoden 1976 lainmuutoksen jälkeen monopolin perusteella ostettiin ja markkinoitiin alkoholia Saksan valtiovarainministeriön alaisen *Bundesmonopolverwaltung für Branntwein* –yksikön (monopolin hallinnoinnista liittovaltion tasolla vastaavan yksikön, jäljempänä 'BfB') välityksellä. BfB ostaa alkoholin laissa säädettyyn hintaan, tislaa sen uudelleen ([12]) ja myy sen edelleen markkinahintaan. Poikkeuksena on viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma (*Kornbranntwein*).

([5]) EYVL C 308, 11.9.2002, s. 6.
([6]) Reichsgesetzblatt I, s. 335, 405.
([7]) Kokoelma 1976, s. 181, 27 kohta. Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi erityisesti, että kyse on perustamissopimuksen 37 artiklan (nykyisen 31 artiklan) rikkomisesta, jos maahantuodulle tuotteelle määrätty maksu on erisuuruinen kuin suoraan tai välillisesti monopoliin kuuluvasta samanlaisesta kotimaisesta tuotteesta kannettava maksu.
([8]) Gesetz zur Änderung des Gesetzes über das Branntweinmonopol, Bundesgesetzblatt I N 50, 7.5.1976, s. 1145.
([9]) Ilmoitus koski kaikkia monopolin soveltamisalaan kuuluvia tuotteita, myös viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa.
([10]) EYV 30, 20.4.1962, s. 993; asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 49 (EYV 53, 1.7.1962, s. 1571).
([11]) Liitteestä II tuli Amsterdamin sopimuksen voimaantulon myötä liite I. Liitteen sisältö säilyi kuitenkin muuttumattomana.
([12]) Uudelleentislaus: alkoholin jatkojalostus tislaamalla, suodattamalla tai muulla menetelmällä.

(18) Viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tapauksessa BfB:tä vastaavana yhteisönä toimii 14 päivänä kesäkuuta 1930 perustettu *Deutsche Kornbranntwein-Vermarktung GmbH* (jäljempänä 'DKV') ([13]), jolle annettiin 2 päivänä toukokuuta 1976 säädetyllä lailla vastaavat tehtävät kuin BfB:lle, mutta vain viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman oston ja myynnin osalta. DKV sai vuonna 1976 annetun lain nojalla yksinoikeuden ostaa suurimman osan viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman kotimaisten tuottajien tuotannosta laissa säädettyyn hintaan, joka kattaa tuotantokustannukset siitä riippumatta, onko kyse teollisuus- vai maataloustuottajista ([14]). Lisäksi se sai yksinoikeuden myydä viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa markkinahintaan, myös mahdollisen jatkojalostuksen ja uudelleentislauksen jälkeen. Vuoteen 2000 asti DKV myi yli 80 prosenttia Saksassa tuotetusta, viljasta valmistetusta tislatusta alkoholijuomasta ja tislaamojen oman myynnin osuus oli 20 prosenttia ([15]).

(19) DKV saa tislattua alkoholia koskevasta monopolista annetun lain 82 §:ssä sille osoitettujen lakisääteisten tehtävien hoitamisesta korvauksen, joka markkinahintojen puuttuessa määritetään omakustannushinnan perusteella julkisten hankintojen markkinoilla sovellettavien hinnanmääräytymisperiaatteiden mukaisesti.

(20) Tukea saavat saksalaiset viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajat ovat velvollisia toimittamaan DKV:lle tuotannostaan osuuden, joka vastaa viranomaisten vuosittain vahvistamia tuotantokiintiöitä. Ne voivat ylittää alkoholin tuotantokiintiönsä, mutta kiintiön ylittävälle osuudelle ei anneta hintatakuuta. Maataloustuottajilla on (ymmärrettävistä syistä toisin kuin teollisilla tislaamoilla) lakisääteinen velvollisuus jalostaa itse tuottamiaan raaka-aineita (viljaa) ja hyödyntää tislauksessa syntyneet sivutuotteet omassa elinkeinotoiminnassaan esimerkiksi siten, että tislauksessa syntynyt mäski käytetään karjan rehuna ja liete lannoitteena.

(21) Jotkin tislaamot ja/tai tuottajat hyödyntävät ja markkinoivat kuitenkin itse oman tuotantonsa joko kokonaan tai osittain turvautumatta DKV:hen. Tällöin ne saavat DKV:ltä tuotantokiintiönsä mukaan määräytyvän korvauksen, joka vastaa DKV:n säästämiä uudelleentislaus-, varastointi- ja markkinointikustannuksia. Ne ovat näin samassa taloudellisessa asemassa niiden tuottajien kanssa, jotka myyvät tuotantonsa DKV:lle.

([13]) DKV on valtakunnallisesta monopoliviranomaisesta (*Reichsmonopolamt*, nykyisin *Bundesmonopolbehörde*) annetulla asetuksella vuonna 1930 perustettu, nykyisin valtiovarainministeriön alainen yksityisyritys (GmbH), jolla on yksinoikeus viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman markkinointiin.

([14]) 28. joulukuuta 1999 annetun lain voimaantuloon asti.

([15]) Vapailla markkinoilla tuotetun, viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman osuus oli DKV:n antamien tietojen mukaan 24 prosenttia tuotantovuonna 2000/2001, eli vuosi talousarvion tervehdyttämisestä annetun lain voimaantulon jälkeen, ja 40,6 prosenttia tuotantovuonna 2001/2002.

(22) Monopolijärjestelyä muutettiin talousarvion tervehdyttämisestä annetulla lailla (*Haushaltssanierungsgesetz*), jonka tarkoituksena oli tukien vähentäminen. Lailla rajoitettiin ensinnäkin tuensaajien joukkoa ja uudistettiin tukien myöntämismenettelyä. Talousarvion tervehdyttämisestä annetun lain voimaantulosta lähtien vain maataloustuottajien tislaamot ovat voineet hyötyä täysimääräisesti vanhasta tukiohjelmasta, sillä tislattua alkoholia koskevasta monopolista annetun muutetun lain 40 §:n 5 momentissa säädetään, että teollisten tislaamojen valmistuskiintiöt ovat tuotantovuosina 2000/2001–2005/2006 vain 50 prosenttia tavanomaisista kiintiöistä ([16]). Tuotantovuoteen 2005/2006 ulottuvan lakisääteisen siirtymäkauden **jälkeen** tukikelpoisia ovat enää vain maataloustuottajien tislaamot.

(23) Teolliset tislaamot ovat vuodesta 2001 lähtien voineet vapaaehtoisesti erota monopolista, sillä niillä ei talousarvion tervehdyttämisestä annetulla lailla muutetun alkoholimonopolista annetun lain 58 a §:n mukaan ole tuotantovuodesta 2006/2007 (30 päivästä syyskuuta 2006) enää oikeutta osallistua monopolijärjestelyyn. Lainsäätäjä on teollisille tislaamoille väistämättä aiheutuvia tappiota kompensoidakseen säätänyt, että monopolista ennen asetettua määräaikaa eroaville tuottajille maksetaan tasauskorvaus. Suurin osa teollisista tislaamoista on tämän vuoksi päättänyt erota monopolista ennen kyseistä määräaikaa.

(24) Laissa säädetään yhtäläisen kohtelun varmistamiseksi, että myös maataloustuottajien tislaamot voivat halutessaan erota monopolista. Niille maksetaan tällöin vastaavat tasausmaksut kuin teollisille tislaamoille.

(25) DKV hoitaa 30 päivään syyskuuta 2006 asti sille 2 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa osoitettua tehtävää, joka voitaisiin tämän jälkeen siirtää BfB:lle.

B. **Tarkasteltavana olevien tukien kuvaus**

Tuotantokustannusten korvaaminen

(26) Kun tislatun alkoholin tuontimonopoli purettiin 1970-luvun jälkipuoliskolla ja markkinat vapautettiin, tislatun alkoholin tuonti Saksaan lisääntyi heti huomattavasti. Tämä aiheutti samalla sen, että tislatun alkoholin myyntihinnat laskivat merkittävästi. Hintojen lasku ei kuitenkaan näkynyt tuottajille maksetuissa hinnoissa.

(27) Monopoli sopeutui (DKV:n ja BfB:n avulla) uusin markkinaolosuhteisiin ja laski omat myyntihintansa kilpailukykyiselle tasolle. Alkoholin myyntihinta laski näin vuoden 1976 ja tuotantovuoden 1999/2000 välisenä aikana keskimäärin **333 Saksan markasta** hehtolitraa kohti **115 Saksan markkaan** hehtolitraa kohti.

([16]) Tuotantovuosi alkaa 1. lokakuuta ja päättyy seuraavan vuoden syyskuun 30. päivänä.

(28) Tuotantovuonna 1999/2000 hinta, jonka DKV oli lain mukaan velvollinen maksamaan viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajille, oli **263 Saksan markkaa** hehtolitraa kohti (kun BfB:n muiden tislattujen alkoholijuomien tuottajille maksama hinta oli **296 Saksan markkaa** hehtolitraa kohti). Tämä ostohinta lasketaan siten, että se kattaa tuotantokustannukset. Kustannusten laskentaperusteena käytetään huolellisen valmistajan keskimääräisiä tuotantokustannuksia alkoholihehtolitraa kohti. Samalla ajanjaksolla DKV myi viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa hintaan **157 Saksan markkaa** hehtolitraa kohti (kun neutraalin alkoholin myyntihinta oli **93 Saksan markkaa** hehtolitraa kohti).

(29) Korvausjärjestelmällä pyritään näin selkeästi tasoittamaan tislattua alkoholia markkinoivalle monopolille ja näin myös DKV:lle aiheutuvan tulovajauksen vaikutuksia. Viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajille myönnetyt tuet olivat Saksan toimittamien tietojen mukaan 1 päivän lokakuuta 1999 ja 30 päivän syyskuuta 2000 välisellä ajanjaksolla yhteensä 36,6 miljoonaa Saksan markkaa (18,7 miljoonaa euroa).

(30) Tuottajille maksettavan ostohinnan ja markkinoilla saatavan myyntihinnan (markkinahinnan) välinen erotus on selkeästi tukea. Saksa ei kiistä tätä seikkaa.

Ennenaikaisen monopolista eroamisen yhteydessä maksettavat tasausmaksut

(31) Tislattua alkoholia koskevasta monopolista annetun lain 58 a §:n mukaisella järjestelyllä helpotetaan viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajien eroamista monopolista. Kuten edellä johdanto-osan 22 kappaleessa on todettu, tuottajille, jotka ovat valmiit eroamaan monopolista ennen asetettua määräaikaa, maksetaan asteittain alenevia tasausmaksuja syyskuuhun 2006 asti. Nämä maksut, jotka ovat korvaus vapaaehtoisesta eroamisesta ja jotka korvaavat tuotantokustannuksia tasoittavan toimintatuen, suoritetaan kunkin tuotantovuoden neljänä ensimmäisenä kuukautena. Tuottajat voivat tasausmaksujen ansiosta näin halutessaan toimia viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman nk. ”vapailla” markkinoilla myös monopolista erottuaan ([17]). Kyse on siis olemassa olevien tukien uudelleenjärjestelystä, ja tuottajat voivat valita haluamansa järjestelyn.

(32) Tässä yhteydessä olisi mainittava, että lähes kaikki teolliset tislaamot ja myös jotkin maataloustuottajien tislaamoista ovat valinneet edellä kuvatun vaihtoehdon.

Tukien rahoitus

(33) Tuottajille maksettavan ostohinnan ja tuotteiden myynnistä saatavan markkinahinnan erotuksesta johtuva vajaus katetaan Saksassa liittovaltion talousarviosta. Näitä kustannuksia tasattiin alkoholiveron korotuksella. Kyseessä on kulutusvero, jota kannetaan sekä kotimaisesta että tuontialkoholista.

Markkinoita koskevia numerotietoja

(34) Saksassa oli tuotantovuoden 1999/2000 lopussa (ennen lain voimaantuloa) 68 teollista ja 409 maataloustuottajien tislaamoa, jotka tuottivat yhteensä 253 000 hehtolitraa viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa. Markkinoilla toimivia teollisia tislaamoja oli uudistuksen voimaantulon jälkeen 1 päivänä lokakuuta 2001 enää 11, ja niiden kokonaistuotanto oli supistunut 5 000 hehtolitraan. Maataloustuottajien tislaamojen määrä oli supistunut 340:een ja niiden kokonaistuotanto 142 000 hehtolitraan.

(35) Monopolista ennen asetettua määräaikaa eronneille 57 teolliselle tislaamolle oli toimintavuoden 2001/2002 loppuun mennessä maksettu tasausmaksuja yhteensä 5,9 miljoonaa euroa. Kuudelle maataloustuottajien tislaamolle maksetut vastaavat korvaukset olivat yhteensä 0,6 miljoonaa euroa. Tuotantonsa itse markkinoiville 47 tislaamolle (joiden kokonaistuotanto oli 5 400 hentolitraa) tätä varten myönnetyt tuet olivat yhteensä 315 000 euroa. Lisäksi DKV sai toimintavuonna 2001/2002 tukea 6,6 miljoonaa euroa.

C. **Asianomaisten huomautukset**

(36) Menettelyn aloittamista koskevan päätöksen julkaisemisen jälkeen komissio sai 54 huomautusta asianomaisilta, joiden joukossa oli luonnollisia henkilöitä, yrityksiä, yhdistyksiä ja ammattijärjestöjä. Suurimmassa osassa (47) huomautuksista vastustetaan komission ehdottamia, menettelyn lähtökohtana olevia toimenpiteitä. Kolmessa huomautuksessa kannatetaan osaa toimenpiteistä ja neljässä kaikkia toimenpiteitä.

(37) Myönteiset neljä huomautusta ovat alkoholiteollisuuden edustajilta. Nämä tahot katsovat jopa, ettei menettelyn aloittamista koskeva komission päätös ole riittävä toimenpide, vaan Saksassa käytössä oleva, tislattua alkoholia koskeva monopolijärjestely olisi niiden mukaan uudistettava perusteellisesti.

([17]) Viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman ”vapaiden” markkinoiden osuus oli 40,8 prosenttia tuotantovuonna 2001/2002.

Maataloustuottajat

(38) Kaikki 35 tislattua alkoholijuomaa valmistavaa maataloustuottajaa suhtautuvat kielteisesti komission kantaan. Suurin osa näistä tuottajista on pieniä maatalousalan perheyrityksiä. Kaikissa huomautuksissa kiistetään komission näkemys, jonka mukaan viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma on katsottava teolliseksi tuotteeksi. Huomautusten esittäjien mukaan kyse on selkeästi maataloustuotteesta. Huomautuksissa kritisoidaan lisäksi komission käyttämää ilmausta ”viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma (*Kornbranntwein*)”. Paremmin soveltuva nimitys DKV:lle toimitettavalle tuotteelle on tuottajien mukaan ”raaka alkoholi” (*Rohalkohol*) tai ”viljasta valmistettu raaka alkoholi” (*Kornrohalkohol*). DKV:lle toimitettu alkoholi ei maataloustuottajien mukaan ole juomakelpoinen tuote, vaan jatkojalostusta ja/tai uudelleentislausta edellyttävä tuote. Osassa huomautuksista todetaan, ettei maataloustuottajien tilanne ole verrattavissa teollisten tuottajien tilanteeseen, koska näihin kahteen tuottajaryhmään sovelletaan eri vaatimuksia. Huomautuksissa annetaan tässä yhteydessä tarkka selvitys viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman valmistusprosessin eri vaiheista. Prosessi on syntynyt osana elinkaarihallintaa (viljanviljely, tislaus, mäskin käyttö karjan rehuna ja lietteen käyttö viljan lannoitteena), jonka todetaan edellyttävän ympäristöä säästävien toimintatapojen tiukkaa noudattamista. Maataloustuottajien tislaamot katsovat tämän vuoksi, että niiden tapauksessa olisi edelleen sovellettava EY:n perustamissopimukseen sisältyviä maataloustuotteita koskevia määräyksiä. Lisäksi ne katsovat, että ne joutuisivat kiistatta epäedulliseen asemaan sellaisiin maatalousyrityksiin nähden, jotka toimittavat valmistamansa alkoholin BfB:lle, jos niihin sovellettaisiin EY:n perustamissopimukseen sisältyviä kilpailusääntöjä, jotka ovat maataloustuotteita koskeva määräyksiä tiukempia. Maataloustuottajien mukaan on varmaa, että ne joutuvat lopettamaan toimintansa, jos monopoli lakkautetaan 1 päivänä tammikuuta 2004, sillä monet niistä ovat tehneet investointeja, joista ne eivät enää tällaisessa tilanteessa pysty vastaamaan. Joissakin huomautuksissa todetaan, että alkoholin tislaus on maatalousyrityksen tärkein toiminto. Näin ollen jos se lopetetaan, koko yrityksen toiminta vaarantuu. Ammattijärjestö, joka edustaa maataloustuottajien tislaamoja, jotka markkinoivat viljasta valmistamansa tislatun alkoholijuoman itse, toteaa, että kyseinen alkoholijuoma on maataloustuote, ja katsoo, ettei komission pitäisi kyseenalaistaa tätä näkemystä. Lukuisissa huomautuksissa katsotaan lisäksi, etteivät tukitoimenpiteet voi vääristää kilpailua tai vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma on tuote, jota voidaan valmistaa vain saksankielisillä alueilla.

Kantelun tekijä ja teolliset tislaamot

(39) Viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman teollisten tuottajien yhteistyöelin (*Arbeitsgemeinschaft gewerblicher Kornbrennereien*) arvostelee menettelyn aloittamista, koska sen yhteydessä ehdotetaan kaikkien tukien poistamista tuen luonteesta tai siitä riippumatta, myönnetäänkö tuki maataloustuottajien tislaamoille vai teollisille tislaamoille. Se toteaa käynnistäneensä menettelyn aloittamiseen johtaneet tapahtumat, mutta pitää valitettavana sitä, että komissio on kyseenalaistanut teollisille tislaamoille tarkoitetut tasausmaksut, joiden tarkoituksena on kannustaa näitä eroamaan monopolista ennen asetettua määräaikaa. Kantelun tekijä katsoo, etteivät kyseiset tasausmaksut ole EY:n perustamissopimuksen 87 tai 88 artiklassa tarkoitettua valtiontukea. Kyseessä on kantelun tekijän mukaan pikemminkin sellaisista tuotantokiintiöistä saatava vastike, jotka poistuvat teollisilta tislaamoilta toisin kuin maataloustuottajien tislaamoilta. Kantelun tekijä katsoo, että talousarvion tervehdyttämisestä annetun lain mukaiset tasausmaksut olisi maksettava jo pelkästään luottamuksensuojaan liittyvistä syistä. Ne ovat sen mukaan välttämättömiä, jotta niille tislaamoille, joihin lainmuutoksen vaikutukset kohdistuvat, voitaisiin siirtymäajan päättymiseen asti tarjota mahdollisuus toimintansa uudelleen järjestämiseen hyväksyttävissä taloudellisissa olosuhteissa. Maksujen suorittamista voidaan lisäksi perustella sillä, että lakiuudistuksen aiheuttamat tappiot ovat huomattavasti maksuja suuremmat. Korvausten maksaminen ei kantelun tekijän mukaan myöskään vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska se ei vääristä kilpailua. Tämä väite perustuu siihen, että kaikki ammattijärjestön jäsenet olisivat tukien poistumisen myötä joutuneet lopettamaan viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuotannon, koska niiden olisi ollut mahdotonta toimia markkinoilla, joilla tukia olisi edelleen maksettu muille tuottajille. Kantelun tekijä katsoo kuitenkin edelleen, että maataloustuottajien tislaamoille myönnettävät tuet asettavat tuottajat eriarvoiseen asemaan ja ovat tämän vuoksi sääntöjenvastaisia. Kolme teollista tislaamoa on ilmoittanut suoraan vaativansa, että talousarvion tervehdyttämisestä annetun lain säännökset, jotka koskevat monopolista ennen määräaikaa eroaville tuottajille maksettavia tasausmaksuja, pidetään voimassa.

Muut huomautukset

(40) Huomautuksia saatiin myös muilta tahoilta, kuten asiantuntijalta, joka ilmoitti osallistuneensa tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 29 päivänä toukokuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 ([18]) valmistelutyöhön, sekä kuluttajayhdistykseltä, joka oli kerännyt 2 000 allekirjoitusta. Näissä muiden tahojen esittämissä huomautuksissa vastustetaan erittäin voimakkaasti näkemyksiä, jotka komissio esitti aloittaessaan menettelyn, ja niissä esitetään suurimmaksi osaksi samat perustelut kuin viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa valmistavien maataloustuottajien huomautuksissa. Niissä todetaan etenkin, että viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma on vastaisuudessakin katsottava maataloustuotteeksi ja ettei komission pitäisi kyseenalaistaa tuotteen perinteisiä valmistusmenetelmiä. DKV toteaa, että jos komissio lopullisessa päätöksessään pitäytyy ehdottamissaan aiheellisissa toimenpiteissä, sen olisi noudatettava kohtuullisuutta päätöksen täytäntöönpanolle määräaikaa asettaessaan ja pidennettävä sitä 1 päivästä tammikuuta 2004, jotta päätöksen kohteena oleville yrityksille voitaisiin antaa tilaisuus toimintansa uudelleen järjestämiseen.

D. **Saksan huomautukset**

(41) Saksa ei kiistä sitä, etteikö järjestelmä, jonka mukaisesti DKV maksaa korvauksia tuotantokustannusten kattamiseksi, olisi toimintatukea. Se katsoo kuitenkin, että viljasta valmistettuun tislattuun alkoholijuomaan olisi vastaisuudessakin sovellettava maataloustuotteita koskevia

([18]) EYVL L 60, 12.6.1989, s. 1; asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1882/2003 (EUVL L 284, 31.10.2003, s. 1).

EY:n perustamissopimuksen määräyksiä ja ettei komissio saisi katsoa kyseistä tuotetta teolliseksi tuotteeksi. Se ei hyväksy komission näkemystä, jonka mukaan monopolijärjestelyn piiriin kuuluvat viljapohjaiset tislatut tuotteet eivät ole etyylialkoholin yläkäsitteeseen kuuluvia maataloustuotteita vaan tislatuksi alkoholijuomaksi (*Branntwein*) luokiteltavia teollisia tuotteita. Se perustelee näkemystään sillä, että EY:n perustamissopimuksen liitteen I sanamuoto on yksiselitteinen ja ettei johdettuun oikeuteen kuuluvalla säädöksellä, kuten asetuksella (ETY) N:o 1576/89, voida asettaa kyseenalaiseksi perustamissopimuksen määräyksiä.

(42) Saksa toteaa väitteidensä tueksi, että EY:n tuomioistuin on useissa tuomioissaan (kuten asiassa 91/78, Hansen GmbH & Co vastaan Hauptzollamt Flensburg, 13 päivänä maaliskuuta 1979 annetussa tuomiossa ([19]) ja asiassa 253/83, Sektkellerei C.A Kupferberg & Cie KG a.A vastaan Hauptzollamt Mainz, 15 päivänä tammikuuta 1985 annetussa tuomiossa ([20])) vahvistanut, etteivät alkoholiverot ole syrjiviä ja että ne ovat tämän vuoksi EY:n perustamissopimuksen 37 ja 95 artiklan (nykyisen 31 ja 90 artiklan) ([21]) määräysten mukaisia ja näin myös epäsuorasti EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisia.

(43) Todettuaan, ettei tuotantokiintiöitä voida kantelun tekijän esittämän näkemyksen mukaisesti pitää omaisuuserinä, Saksa huomauttaa, että monopolista ennen asetettua määräaikaa eroaville tislaamoille maksettavat tasausmaksut ovat tarpeellisia kannustimia, koska kyseiset tislaamot ovat olleet sidoksissa monopoliin hyvin pitkään. Saksa toteaa lisäksi, että myös maataloustuottajien tislaamot voivat tasapuolisen kohtelun periaatteen mukaisesti erota monopolista samoin ehdoin kuin teolliset tislaamot.

(44) Saksa toteaa, että jos komissio pitäytyy arviossaan, monivuotinen siirtymäkausi on välttämätön siitä riippumatta, onko kyse monopoliin jääville tislaamoille myönnettävistä toimintatuista vai monopolista ennen asetettua määräaikaa eroaville tislaamoille maksettavista tasausmaksuista, koska viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman valmistajat ovat toimineet osana monopolia hyvin pitkään ja ovat tämän vuoksi oikeutettuja luottamuksensuojaan. Sekä teolliset että maataloustuottajien tislaamot tarvitsevat tämän siirtymäkauden sopeuttaakseen tuotantorakenteensa vapaisiin markkinoihin tai mukauttaaksensa yrityksensä muuta tuotantotoimintaa varten. Saksa on tämän vuoksi ehdottanut 30 päivään syyskuuta 2006 ulottuvaa siirtymäkautta. Se on perustellut selkeästi komissiolle, miksi alkuperäistä 1 päivään tammikuuta 2004 ulottuvaa määräaikaa, jonka komissio asetti ehdottaessaan aiheellisia toimenpiteitä, olisi pidennettävä vähintään tuotantovuoteen 2005/2006. Muussa tapauksessa seurauksena on Saksan mukaan se, että lukuisat teolliset ja maataloustuottajien tislaamot joutuvat lopettamaan toimintansa ja työpaikkoja menetetään runsaasti.

(45) Saksa kiistää kantelun tekijän esittämän väitteen, jonka mukaan viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman teolliset tuottajat olisi asetettu eriarvoiseen asemaan talousarvion tervehdyttämisestä 22 päivänä joulukuuta 1999 annetulla lailla. Lain ainoana tarkoituksena oli Saksan mukaan monopolin uudelleenjärjestely, jonka yhteydessä vähennettiin hieman tuensaajien määrää ja otettiin käyttöön kuuden vuoden siirtymäaika sekä toimenpiteiden vaikutuksia tasoittava, sekä teollisille että maataloustuottajien tislaamoille maksettava korvaus.

III. OIKEUDELLINEN ARVIOINTI

A. Kilpailusääntöjen sovellettavuus

Viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma ei kuulu EY:n perustamissopimuksen liitteen I soveltamisalaan

(46) Edellä on todettu, että viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman valmistus on erotettu muiden monopolijärjestelyn piiriin kuuluvien maataloudesta peräisin olevien alkoholituotteiden valmistuksesta (ks. johdanto-osan 16–24 kappale). Kyseisestä tuotteesta vastaavaksi yksiköksi perustettiin vuonna 1930 itsenäinen oikeushenkilö, DKV, joka on osa tislattua alkoholia koskevaa monopolijärjestelyä. Saksa vahvisti tämän viljasta valmistettuun tislattuun alkoholijuomaan sovellettavan erityisjärjestelyn 2 päivänä toukokuuta 1976 annetulla lailla säilyttämällä kaksi rinnakkaista markkinointiorganisaatiota: BfB:n ja DKV:n.

(47) Suurin osa BfB:lle toimitetuista perustuotteista (tislatusta alkoholista) on selkeästi tarkoitettu neutraalin, ennen käyttöä jatkojalostusta vaativan alkoholin valmistukseen. Sen sijaan DKV:lle toimitettu tislattu alkoholi (josta Saksa käyttää nimitystä "*Kornfeindestillat*") on aromaattinen tuote, joka soveltuu tämän ominaisuutensa vuoksi ihmiskulutukseen.

(48) Ero perustuu näin lähinnä siihen, että tislaamojen näille kahdelle markkinointiorganisaatiolle toimittamien perustuotteiden ominaisuudet poikkeavat toisistaan ja kyseisten organisaatioiden suorittaman jatkojalostuksen ja/tai uudelleentislauksen tuloksena olevat markkinoitavat tuotteet ovat laadultaan erilaiset.

(49) BfB ostaa lähinnä raaka-alkoholia (jonka raaka-aineena ovat esimerkiksi hedelmät, peruna, melassi tai vilja), jonka se myy yleensä jatkojalostuksen tai uudelleentislauksen jälkeen neutraalina alkoholina.

(50) DKV sen sijaan ostaa tislattua alkoholia (*Kornfeindestillat*), joka katsotaan asetuksen (ETY) N:o 1576/89 mukaiseksi tislatuksi alkoholijuomaksi. DKV:n suorittaman uudelleentislauksen tarkoituksena on etenkin lopputuotteen alkoholipitoisuuden vakiointi (32 prosenttia Korn-tuotteilla ja 37,5 prosenttia Kornbrand-tuotteilla).

([19]) Kok. 1979, s. 935.
([20]) Kok. 1985, s. 157.
([21]) Perustamissopimuksen 90 artiklassa (entisessä 95 artiklassa) määrätään seuraavaa: "Jäsenvaltiot eivät määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille minkäänlaisia korkeampia välittömiä tai välillisiä sisäisiä maksuja, kuin ne välittömästi tai välillisesti määräävät samanlaisille kotimaisille tuotteille. Jäsenvaltiot eivät liioin määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti suojellaan muuta tuotantoa."

(51) EY:n perustamissopimuksen liitteessä I, sellaisena kuin se muutettuna eräiden tuotteiden sisällyttämisestä Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen liitteessä II olevaan luetteloon 18 päivänä joulukuuta 1959 annetulla neuvoston asetuksella N:o 7 a ([22]), määrätään seuraavaa: "Sopimuksen liitteessä I mainituista maataloustuotteista valmistettu etyylialkoholi, myös denaturoitu, väkevyydestä riippumatta, ei kuitenkaan likööreit tai muut alkoholipitoiset juomat tai alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten". Tämä kohta voidaan tulkita yhdessä tullitariffinimikkeistön nimikkeiden ex 22.08 ja ex 22.09 (nykyisten nimikkeiden 22.07 ja 22.08) kanssa, joissa määritellään etyylialkoholi, tislatut alkoholijuomat, likööreit ja muut alkoholijuomat.

(52) Tariffinimikkeistön selityksissä tislattu alkoholijuoma (*Branntwein*), joka ei siis sisälly liitteeseen I, määritellään seuraavasti: *"[…] juomat, maustamattomat, jotka on valmistettu tislaamalla viinistä, siideristä tai muista käymisen avulla valmistetuista juomista taikka käyneestä viljasta tai muista käyneistä kasvikunnan tuotteista; ne sisältävät enemmän tai vähemmän niitä sivuaineita, (estereitä, aldehydejä, happoja, korkeampia alkoholeja jne.), jotka antavat eri juomille niille ominaisen maun ja aromin."*

(53) Nimikkeeseen kuuluu lisäksi *"edellyttäen, että alkoholipitoisuus on alle 80 tilavuusprosenttia […]myös denaturoimaton alkoholi"*. Selityksissä tämä tuote määritellään seuraavasti: *"[…] jolle päinvastoin kuin edellä kohdissa A, B ja C mainituille juomille [kuten Branntwein-tyyppisille tislatuille alkoholijuomille], on ominaista se, ettei siinä ole makua tai aromia antavia sivuaineita. Tällainen alkoholi kuuluu tähän nimikkeeseen sekä juotavaksi että teollisuuskäyttöön tarkoitettuna."*

(54) Viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma on siis tislattu alkoholijuoma, joka sisältää aromaattisia aineosia ja jota ei voida tämän vuoksi katsoa etyylialkoholiksi. Tätä näkemystä tukee myös nimikkeen ex 22.09 selitysten C kohdan 4 alakohta (nykyisin nimikkeen 22.08 selitysten C kohdan 2 alakohta). Siinä korostetaan, että nimikkeeseen kuuluvat etyylialkoholin lisäksi myös *"viskit ja muut väkijuomat (Branntwein), jotka on valmistettu tislaamalla käynyttä viljamäskiä (ohra-, kaura-, ruis-, vehnä-, maissi- yms. mäskiä)"*.

(55) Komissiolle antamissaan vastauksissa Saksa on sekoittanut keskenään kaksi käsitettä: viljapohjaisen alkoholin (*Kornalkohol*), joka täyttää edellä (johdanto-osan 53 kappaleessa) esitetyt edellytykset ja jota voidaan tämän vuoksi pitää etyylialkoholina, ja viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman (*Kornbranntwein*). Tislattua alkoholia koskevasta monopolista annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna talousarvion tervehdyttämisestä 22 päivänä joulukuuta 1999 annetulla lailla, perusteella voidaan todeta, että lainsäätäjä on erottanut toisistaan viljapohjaisen alkoholin ja viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman, koska kyseessä on kaksi erilaista tuotetta.

([22]) EYVL 7, 30.1.1961, s. 71.

(56) Komissio pitäytyy näin ollen näkemyksessään, jonka mukaan kyseessä on kaksi erilaista tuotetta. Ensin mainittua tuotetta käytetään neutraalin alkoholin valmistukseen, kun taas jälkimmäinen, tämän menettelyn kohteena oleva tuote sisältää aromia ja makua antavia aineosia.

(57) Asetuksen (ETY) N:o 1576/89 1 artiklan 1 kohdassa tarkennetaan, että asetus koskee tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja pakkausmerkintöjä.

(58) Kyseisen asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa eritellään tislattujen alkoholijuomien luokat. Artiklan c alakohdassa määritellään "viljapohjainen alkoholijuoma" seuraavasti:

"1. *käyneestä viljamäskistä tislaamalla valmistettua alkoholijuomaa, jonka aistinvaraiset ominaisuudet ovat peräisin käytetyistä raaka-aineista.*

Nimitys "viljapohjainen alkoholijuoma" voidaan korvata ilmaisulla "Korn" tai ilmaisulla "Kornbrand", jos juoma on valmistettu Saksassa tai yhteisön sellaisella alueella, jossa saksa on virallinen kieli ja jos tätä juomaa on perinteisesti tuotettu tällä alueella ja viljapohjainen alkoholijuoma on valmistettu ilman lisäaineita

— *joko yksinomaan tislaamalla sellaista käynyttä mäskiä, joka on valmistettu kokonaisista vehnän, ohran, kauran, rukiin tai tattarin jyvistä niin, että kaikki osa-ainekset ovat mukana*

— *tai uudelleen tislaamalla tislettä, joka on valmistettu ensimmäisen alakohdan mukaisesti.*

2. *Jotta viljapohjaisesta alkoholijuomasta voidaan käyttää nimitystä "viljaviina", se on valmistettava käyneestä viljamäskistä ja tislattava siten, että alkoholipitoisuus on vähemmän kuin 95 tilavuusprosenttia. Juoman aistinvaraisten ominaisuuksien on oltava peräisin käytetyistä raaka-aineista;"*

(59) Tarkasteltavana olevassa tapauksessa viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajat toimittavat DKV:lle asetuksessa (ETY) N:o 1576/89 kuvaillulla menetelmällä valmistetun tuotteen (viljasta valmistetun tisleen, josta käytetään nimitystä *Kornfeindistillat*), jonka DKV voi tislata uudelleen ja/tai jatkojalostaa myyntiä varten.

(60) Saksa katsoo, ettei komissio saisi vedota edellä esitettyihin säännöksiin, koska niiden tarkoituksena on suojata kuluttajia antamalla säännöt tislattujen alkoholijuomien myynnille. Komissio ei kiistä, etteikö asetusta olisi annettu tässä tarkoituksessa. Tämä ei kuitenkaan estä sitä, etteikö asetuksen tekstiin voitaisi tukeutua myös määriteltäessä viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa (*Kornbranntwein*) tislatuksi alkoholijuomaksi, johon sovelletaan suoraan kilpailusääntöjä. Tämän vuoksi komissio katsoo haluamatta kuitenkaan lopullisesti vahvistaa kantaansa, että edellä esitetyt johdettuun oikeuteen sisältyvät säännökset vahvistavat sen näkemyksen tarkasteltavana olevan tuotteen luokittelusta.

(61) Saksa on huomauttanut yhdessä komissiolle toimittamistaan ilmoituksista, että EY:n perustamissopimuksen liitteen I sanamuoto vaihtelee kielitoisinnon mukaan. Sanan "*Branntwein*" käännös puuttuu Saksan mukaan englanninja hollanninkielisestä toisinnosta, joissa mainitaan ainoastaan "liköörit" ja "alkoholipitoiset juomat". Komissio toteaa tähän, että saksankielinen ja muunkieliset toisinnot ovat tämän seikan osalta yksiselitteisiä ja että niissä viitataan myös tislattuun alkoholijuomaan (*Branntwein*). Sellaisia kielitoisintoja, kuten englannin- ja hollanninkielisiä toisintoja, joissa ei erikseen suljeta pois tislattua alkoholijuomaa, on tarkasteltava ja sovellettava suhteessa muihin kielitoisintoihin, ja ne voidaan tulkita ainoastaan siten, että tislattu alkoholijuoma kuuluu muihin alkoholijuomiin, jotka eivät kuuluu liitteen I soveltamisalaan.

(62) Neuvosto antoi 8 päivänä huhtikuuta 2003 asetuksen (EY) N:o 670/2003 ([23]) maatalousperäisen etyylialkoholin markkinoihin liittyvistä erityistoimenpiteistä osana maataloustuotteiden yhteismarkkinoiden toimintaan ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Asetuksen keskeisenä tavoitteena on yhteisen markkinajärjestelyn luominen maatalousperäistä alkoholia varten.

(63) Komissio on menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään perustellut väitteitään eräillä sellaisilla tähän asetukseen sisältyvillä näkökohdilla, joista vielä tuolloin neuvoteltiin. Komissio vetoaa edelleen tämän säädöksen valmistelutyöhön ja neuvoston asetuksen lopulliseen sanamuotoon, sillä ne tukevat tarvittaessa komission näkemystä, jonka mukaan viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma (*Kornbranntwein*) on teollinen tuote. Ensimmäisen asetusluonnoksen 1 artiklassa asetuksen (ETY) N:o 1567/89 mukaiset alkoholijuomat suljetaan nimenomaisesti pois asetuksen soveltamisalasta. Lopullisessa asetuksessa kyseiset maataloustuotteet määritellään viittaamalla EY:n perustamissopimuksen liitteeseen I. Asetuksen 1 artiklassa tarkoitetut tariffinimikkeistön nimikkeet, joihin asetusta sovelletaan, eivät sisällä viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman kaltaisia alkoholijuomia, vaan ainoastaan denaturoimattoman ja denaturoidun etyylialkoholin sekä denaturoidun tislatun alkoholijuoman.

([23]) EUVL L 97, 15.4.2003, s. 9.

(64) Komissio päättelee edellä esitetyn perusteella, että viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma on EY:n perustamissopimuksen liitteen I soveltamisalaan kuulumaton alkoholijuoma, johon sen vuoksi sovelletaan EY:n kilpailusääntöjä.

B. **Tarkasteltavana olevat toimenpiteet on katsottava EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi voimassa oleviksi tuiksi**

(65) Komissio on osoittanut, että viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma on teollinen tuote, johon sovelletaan EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan määräyksiä.

(66) Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa: "*jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan*".

Tuotantokustannusten kattaminen

(67) Viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajat saavat tarkasteltavana olevien toimenpiteiden ansiosta etua, koska niillä taataan, että tuotantokustannukset tulevat katettua kyseisille tuottajille myönnettyjen valmistuskiintiöiden puitteissa riippumatta siitä, mihin hintaan tuote saatetaan Saksan markkinoille. Kuten edellä on todettu, DKV osti viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa tuotantovuonna 1999/2000 hintaan 263 Saksan markkaa hehtolitraa kohti ja myi sen tämän jälkeen markkinoilla hintaan 157 Saksan markkaa hehtolitraa kohti. Tuen suuruus kyseisellä ajanjaksolla oli näin **36,6 miljoonaa** Saksan markkaa (18,7 miljoonaa euroa). Saksalaiset viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajat pystyvät näin myymään tuotantonsa huomattavasti paremmin taloudellisin ehdoin kuin tilanteessa, jossa ne joutuisivat myymään sen tavanomaisin markkinaehdoin eli ilman monopolin tarjoamia huomattavia tukia.

(68) Kun DKV ei osallistu viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuotantoprosessiin, tuottajat saavat tuotantokiintiönsä mukaisen korvauksen, joka vastaa DKV:n säästämiä uudelleentislaus-, markkinointi- varastointi- ja muita kustannuksia.

(69) Saksalaiset valmistajat pystyvät näiden tukien ansiosta myymään tuotantokiintiöt ylittävän tuotantonsa, joka niillä on lupa markkinoida itse, hinnoilla, joilla ne eivät voisi myydä tuotettaan, jos ne eivät monopolin ansiosta saisi DKV:lle myydystä muusta tuotannostaan korotettua ostohintaa.

(70) Tämä etu vaikuttaa juokseviin tuotanto- ja markkinointikustannuksiin eli kunkin yrityksen toimintakustannuksiin.

Tasausmaksut

(71) Tuottajat saavat etua myös nk. tasausmaksuista, joita niille suoritetaan tuotantokustannusten perusteella maksettavien korvausten sijaan silloin, kun ne eroavat monopolista ennen asetettua määräaikaa voidakseen toimia viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman ”vapailla” markkinoilla. Tällaiset korvaukset ovat tietylle tuotteelle maksettavien tuotanto- ja markkinointitukien sijasta suoritettavia korvauksia, mutta ne ovat luonteeltaan hyvin samankaltaisia kuin tuet. Tällöin ei ole merkitystä sillä, että tasausmaksuja voidaan käyttää myös muihin tarkoituksiin kuin toimimiseen viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman ”vapailla” markkinoilla, kuten tislaamojen sulkemiseen tai uudelleenjärjestelyyn.

(72) Talousarvion tervehdyttämisestä annetussa laissa, jolla rajoitetaan tislattua alkoholia koskevan monopolijärjestelyn mukaisten korvausten soveltamisalaa, luodaan tasapainottava siirtymäjärjestely, jossa on otettu huomioon kaikkien tuottajien erityispiirteitä ja tavoitteita vastaavat tarpeet. Tässä yhteydessä olisi kuitenkin otettava huomioon, ettei kaikkiin tuottajiin sovelleta samoja vaatimuksia. Esimerkiksi maataloustuottajilla on lakisääteinen velvollisuus noudattaa tuotantoprosessissaan ympäristöä säästävän elinkaarenhallinnan periaatteita.

(73) Tasausmaksuja ei ole sidottu investointeihin, joten ne koskevat niitä saavien tislaamojen toimintaa.

(74) Toimenpiteet rahoitetaan valtion varoin siitä riippumatta, onko kyse tuotantokustannusten kattamiseksi myönnettävistä tuista vai tasausmaksuista. Tuottajille maksettavan ostohinnan ja tuotteiden myynnistä saatavan markkinahinnan erotuksesta johtuva vajaus katetaan Saksassa liittovaltion talousarviosta. Sama pätee monopolista ennen asetettua määräaikaa eroaville tuottajille maksettaviin tasauskorvauksiin.

(75) Toimenpiteiden tarkoituksena on viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuotannon tukeminen. Toimenpiteet ovat näin ollen valikoivia.

(76) Toimenpiteet vääristävät selvästi kilpailua yhteismarkkinoilla ja vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska saksalaiset tuottajat kilpailevat sellaisten muista jäsenvaltioista tulevien valmistajien kanssa, jotka saattaisivat haluta myydä täysin vastaavaa alkoholia Saksan markkinoilla. Kuten jotkin asianomaisista huomauttivat, edellä siteeratun asetuksen (ETY) N:o 1576/89 mukaan *Kornbranntwein*-nimitystä voidaan käyttää vain ”jos juoma on valmistettu Saksassa tai yhteisön sellaisella alueella, jossa saksa on virallinen kieli [24] ja jos tätä juomaa on perinteisesti tuotettu tällä alueella…” Viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma kilpailee lisäksi muista jäsenvaltioista peräisin olevien tislattujen alkoholijuomien kanssa. Komission suorittamaa valtiontukien arviointia ei rajoita se, että tuomioistuin päätti asiassa Hansen ja asiassa Sektkellerei C.A. Kupferberg, että perustamissopimuksen 95 ja 37 artiklan määräyksiä on tulkittava siten, etteivät ne estä monopoliviranomaisen myymän tislatun alkoholijuoman myyntihinnan tosiasiallista alentamista, jos maahantuotuihin valmisteisiin ei käytännössä sovelleta korkeampaa veroastetta kuin vastaaviin kotimaisiin tuotteisiin.

(77) Tämän vuoksi on kiistatonta, että tarkasteltavana olevat toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että ne vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(78) Ne ovat tämän vuoksi perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Ne on tarkoitettu kyseisten yritysten toimintakustannusten kattamiseen, joten ne ovat toimintatukea.

(79) Tutkittuaan Saksan, kantelun tekijän ja asianomaisten toimittamat asiakirjat komissio katsoo, että talousarvion tervehdyttämisestä 22 päivänä joulukuuta 1999 annetulla lailla uudistettiin 2 päivänä toukokuuta 1976 annetulla lailla perustettua alkoholimonopolia viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuotantotukien yleiseksi vähentämiseksi. Komissio toteaa lisäksi, että Saksa on ilmoittanut sille maataloustuotteita koskevien määräysten mukaisesti vuonna 1976 annetun lain mukaisista toimenpiteistä huhtikuussa 1976 ja ettei ilmoitus antanut tuolloin aihetta lisähuomautuksiin.

(80) Komissio ehdotti EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 659/1999 18 artiklan mukaisesti Saksalle 19 päivänä kesäkuuta 2002 tekemällään päätöksellä aiheellisia toimenpiteitä pääteltyään ensin, että viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma on katsottava teolliseksi tuotteeksi ja että tarkasteltavana olevat toimenpiteet ovat voimassa olevia tukia, jotka eivät sovellu yhteismarkkinoille. Saksa ilmoitti kuitenkin vastustavansa komission päätelmää.

(81) Saksa ilmoitti asianmukaisesti komissiolle tislattua alkoholia koskevasta monopolista annettuun lakiin perustuvat valtiontuet, joihin kuuluivat myös 2 päivänä toukokuuta 1976 annettuun lakiin perustuvat, viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa koskevat tukitoimenpiteet. Komissio ei tuolloin esittänyt varauksia niiden yhdenmukaisuudesta yhteisön kilpailusääntöjen kanssa. Saksa oli myös tuolloin ilmoittanut komissiolle aikovansa aloittaa kyseisten toimenpiteiden soveltamisen. Tämän vuoksi kyseessä on asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan iii alakohdassa tarkoitettu voimassa oleva valtiontuki.

[24] Alleviivaus komission.

(82) Komissio ei tämän vuoksi katsonut aiheellisista toimenpiteistä 19 päivänä kesäkuuta 2002 tekemässään päätöksessä 22 päivänä joulukuuta 1999 annetun lain mukaisia toimenpiteitä uusiksi tuiksi.

(83) Talousarvion tervehdyttämisestä 22 päivänä joulukuuta 1999 annetun lain varsinaisena tarkoituksena oli rajoittaa tuensaajien määrää ja supistaa myönnettäviä tukia. Sillä ei muuteta 2 päivänä toukokuuta 1976 annetulla lailla perustetun järjestelmän perusperiaatteita, joiden mukaan viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuotantokustannukset katetaan sen markkinahinnasta riippumatta. Tämä pätee myös tasausmaksuihin, jotka maksetaan tuottajille näiden erotessa monopolista ennen asetettua määräaikaa ja joilla tuet korvataan tietyn ajanjakson ajan.

(84) Talousarvion tervehdyttämisestä vuonna 1999 annettua lakia ei Saksan mukaan tämän vuoksi tarvinnut ilmoittaa komissiolle ennen sen voimaantuloa.

(85) Tämä näkemys vastaa yhteisöjen tuomioistuimen 9 päivänä elokuuta 1994 asiassa C 44/03, Namur-Les assurances du crédit SA, ([25]) vahvistamaa oikeuskäytäntöä. Asia koski tapausta, jossa julkinen laitos oli päättänyt laajentaa toimintaansa, jolloin kyseiselle laitokselle ennen perustamissopimuksen voimaantuloa annetun lain perusteella myönnetyillä valtiontuilla tuettiin myös laajentamisen seurauksena olevaa toimintaa. Tuomioistuin katsoi tuomiossaan, ettei tämänkaltaisessa tapauksessa voitu katsoa olevan kyse EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta tuen myöntämisestä tai muuttamisesta, koska laajentamispäätös tehtiin muuttamatta lailla perustettua tukiohjelmaa.

(86) Tämän vuoksi tukiin, jotka myönnetään ennen perustamissopimuksen voimaantuloa voimassa olleen tukiohjelman perusteella, ei sovelleta 93 artiklan 3 kohdan mukaista ennakkoilmoitusvelvollisuutta eikä toteutuskieltoa, vaan niitä on jatkuvasti seurattava saman artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Tuomioistuimen mukaan jäsenvaltioita ei voida oikeusvarmuutta vaarantamatta velvoittaa siihen, että ne ilmoittavat komissiolle ja asettavat sen ennakkovalvontaan paitsi uudet ja varsinaiset muutetut tuet, jotka on myönnetty voimassa olevan tukiohjelman edunsaajana olevalle yritykselle, myös kaikki sellaiset toimenpiteet, jotka vaikuttavat kyseisen yrityksen toimintaan ja jotka voivat vaikuttaa yhteismarkkinoiden toimintaan tai kilpailuun.

(87) Komissio on yhtä mieltä edellä mainitusta näkemyksestä.

(88) Komissio on edellä esitetyn perusteella aloittanut asetuksessa (EY) N:o 659/1999 säädetyn menettelyn.

([25]) Kok. 1994, s. I-3829.

a) Asetuksen (EY) N:o 659/1999 mukaiset ennakkotoimenpiteet

(89) Asetuksen (EY) N:o 659/1999 17 artiklassa säädetään seuraavaa: ”Perustamissopimuksen 93 artiklan 1 kohdan mukainen yhteistyö”:

”1. *Komission on saatava asianomaiselta jäsenvaltiolta kaikki tarvittavat tiedot tarkistaakseen jäsenvaltion kanssa voimassa olevia tukiohjelmia perustamissopimuksen 93 artiklan 1 kohdan mukaisesti.*

2. *Jos komissio katsoo, että voimassa oleva tukiohjelma ei sovellu tai ei enää sovellu yhteismarkkinoille, se ilmoittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle alustavista kannastaan ja antaa tälle mahdollisuuden esittää huomautuksensa kuukauden kuluessa…*”

(90) Komissio ilmoitti 22 päivänä helmikuuta 2002 päivätyllä kirjeellä asianmukaisesti Saksalle, että se oli Saksan toimittamat vastaukset ja kantelun tekijän toimittamat tiedot tutkittuaan päätellyt, että tarkasteltavana oleviin tukitoimenpiteisiin sovelletaan EY:n kilpailusääntöjä ja maataloustuotteita koskeviin erityismääräyksiin ei voida vedota, koska viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma on teollinen tuote, joka ei kuulu EY:n perustamissopimuksen liitteen I soveltamisalaan.

(91) Komission todettua, että viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajien hyväksi Saksassa toteutetut toimenpiteet ovat voimassa olevaa tukea, jonka osalta on epäilyjä siitä, onko se EY:n perustamissopimuksen mukaista, se kehotti asetuksen (EY) N:o 659/1999 17 artiklan mukaisesti Saksaa toimittamaan asiaa koskevat huomautuksensa kuukauden kuluessa 22 päivänä helmikuuta 2002 päivätyn kirjeen vastaanottamisesta. Lisäksi se kehotti Saksaa esittämään aiheelliset ehdotukset siitä, millaisin muutoksin monopolilainsäädäntö voidaan saada EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan mukaiseksi.

(92) Saksa ilmoitti 19 maaliskuuta 2002 päivätyllä kirjeellä vastustavansa komission arviota ja vahvisti jälleen katsovansa, että viljasta valmistettuun tislattuun alkoholijuomaan olisi sovellettava maataloustuotteita koskevia määräyksiä.

b) Ehdotus aiheellisiksi toimenpiteiksi

(93) Asetuksen (EY) N:o 659/1999 18 artiklassa todetaan aiheellisista toimenpiteistä seuraavaa:

”*Jos komissio jäsenvaltion 17 artiklan mukaisesti toimittamien tietojen perusteella katsoo, että voimassa oleva tukiohjelma ei sovellu tai ei enää sovellu yhteismarkkinoille, se antaa suosituksen, jossa se ehdottaa aiheellisia toimenpiteitä asianomaiselle jäsenvaltiolle. Suositus voi koskea erityisesti: a) tukiohjelman asiasisällön muuttamista; tai b) menettelytapoja koskevien vaatimusten asettamista; taikka c) tukiohjelman lakkauttamista.*”

(94) Komissio on EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 659/1999 18 artiklan mukaisesti tehnyt 19 päivänä kesäkuuta 2002 aiheellisia toimenpiteitä koskevan päätöksen, jossa se suosittaa Saksalle, että tämä muuttaa viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa koskevaan voimassa olevaan lainsäädäntöönsä (2 päivänä toukokuuta 1976 ja 22 päivänä joulukuuta 1999 annettuihin lakeihin) sisältyviä säännöksiä seuraavasti:

a) Viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman maataloustuottajat ja teolliset tuottajat eivät voi enää saada toimintatukea, joka muodostuu lainsäädännöllä taattujen hintojen ylläpitämiseksi myönnetyistä avustuksista.

b) Tuottajat eivät voi enää saada minkäänlaista tukea korvaukseksi mahdollisesta ennenaikaisesta järjestelmästä luopumisesta.

c) Lainmuutokset on toteutettava mahdollisimman nopeasti tuotantovuodesta 2002/2003 alkaen, ja niiden on tultava voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2004.

d) Saksan viranomaisten on ilmoitettava komissiolle toteutetuista aiheellisista toimenpiteistä toimittamalla asiasta kertomus vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä. Mainittujen toimenpiteiden tosiasiallisesta toteuttamisesta on esitettävä toinen kertomus marraskuun 2003 loppuun mennessä.

C. **Saksan tukitoimenpiteidensä perusteluksi esittämän oikeuskäytännön arviointi**

(95) Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on useaan otteeseen ilmaissut kantansa siitä, ovatko Saksassa voimassa olevat alkoholimonopolia koskevat säännökset EY:n perustamissopimuksen määräysten mukaisia (ks. edellä johdantoosan 42 kappaleessa mainitut tuomiot asiassa Hansen ja asiassa Sektkellerei C.A. Kupferberg).

(96) Saksa vetoaa komissiolle toimittamissaan vastauksissa tähän oikeuskäytäntöön ja päättelee sen perusteella, että tuomioistuin on jo tutkinut tislattua alkoholia koskevasta monopolista 2 päivänä toukokuuta 1976 annetun lain säännökset ja vahvistanut kantansa niihin. Komission ei Saksan mukaan näin ollen pitäisi asettaa kyseenalaiseksi kyseistä monopolilakia (sellaisena kuin se on muutettuna 22 päivänä joulukuuta 1999 annetulla lailla), koska tuomioistuinkaan ei ole sitä kyseenalaistanut.

(97) Tämän vuoksi on aiheellista tarkastella lähemmin edellä mainitun oikeuskäytännön pääsisältöä.

(98) Saksan tässä yhteydessä mainitsemissa asioissa tuomioistuimelta pyydettiin ennakkoratkaisua siitä, olivatko Saksan käyttöön ottaman, tislattua alkoholia koskevan monopolijärjestelyn yhteydessä voimaan tulleet verosäännökset EY:n perustamissopimuksen 37 artiklan (nykyisen 31 artikla) ja 95 artiklan (nykyisen 90 artiklan) mukaisia. Tuomioistuin vahvisti tuolloin kantansa siihen, olivatko kyseiseen monopolilakiin perustuvat verotoimenpiteet EY:n perustamissopimuksen määräysten mukaisia.

(99) Se totesi tuomiossaan ainoastaan, että komissiolla on 92 ja 93 artiklan täytäntöönpanossa laajemmat toimintamahdollisuudet, kun taas 37 artiklaa olisi sovellettava suoraan. Tuomioistuin vahvisti siis sen, että komissiolla on EY:n perustamissopimuksen nojalla valtuudet arvioida tarkastelun kohteena olevia toimenpiteitä valtiontukisääntöjen perusteella.

(100) Tuomioistuin totesi lisäksi, että 92 ja 93 artiklalla sekä 37 artiklalla pyritään kaikilla estämään se, että jäsenvaltiot aiheuttavat valtionmonopolin toiminnalla tai tukien myöntämisellä tilanteen, jossa kilpailuedellytykset yhteismarkkinoilla vääristyvät tai jossa muiden jäsenvaltioiden tuottajiin tai muiden jäsenvaltioiden kauppaan vaikutetaan haitallisesti. Kyseisillä artikloilla on tuomioistuimen mukaan kuitenkin erilaiset soveltamisedellytykset, jotka vastaavat niiden soveltamisalaan kussakin tapauksessa kuuluvia valtiontukitoimenpiteitä. Tuomioistuin totesi lopuksi, ettei kyseisessä erityistapauksessa tarvinnut tutkia sitä, missä määrin 92 ja 93 artiklan määräyksiä voitiin soveltaa tarkasteltavina olevien maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan.

(101) Näiden perustelujen pohjalta ei voida päätellä, että tuomioistuin olisi katsonut, ettei EY:n perustamissopimukseen sisältyviä valtiontukea koskevia määräyksiä voida soveltaa viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa koskevan monopolin puitteissa myönnettyihin tukiin.

(102) Saksa myöntää kuitenkin sen, ettei tuomioistuin ole suoraan ilmaissut kantaansa siihen, onko monopolijärjestely 92 ja 93 artiklan mukainen. Saksa toteaa tästä huolimatta, ettei ole epäilystäkään siitä, etteikö tuomioistuin olisi katsonut tarkastelun kohteena olevaa tuotetta maataloustuotteeksi, joka voi kuulua yhteisen markkinajärjestelyn piiriin.

(103) Komissio toteaa, ettei tuomioistuin ole vahvistanut kantaansa tarkastelun kohteena oleviin valtiontukiin. Se katsoo tämän vuoksi, ettei tuomioistuin ole tuomioissa, joihin Saksa tässä asiassa vetoaa, vahvistanut kantaansa tarkasteltavana olevien tuotteiden luokitteluun eikä arvioinut viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman saksalaisille tuottajille myönnettävää tukea valtiontukisääntöjen perusteella. Oikeuskäytäntö, johon Saksa vetoaa, ei sen vuoksi ole asian kannalta merkityksellistä.

D. **Tukien soveltuvuus yhteismarkkinoille**

(104) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdassa luetellaan tukityyppejä, jotka ovat perustamissopimuksen mukaisia. Tarkasteltavina olevien tukien laadun ja ominaisuuksien perusteella on kuitenkin selvää, ettei niihin voida soveltaa 87 artiklan 2 kohdan a, b ja c alakohdassa lueteltuja poikkeusmääräyksiä.

(105) Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa luetellaan tukityypit, joita voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina. On selvää, ettei tarkasteltavana oleva tuki ole tarkoitettu Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen, jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen tai kulttuurin tai kulttuuriperinnön edistämiseen 87 artiklan 3 kohdan b ja d alakohdan poikkeusmääräyksissä tarkoitetulla tavalla.

(106) Alueellisen kehityksen edistämistä koskevien, 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohtaan sisältyvien poikkeusmääräysten osalta voidaan todeta, että tarkasteltavana olevia tukia sovelletaan yhtäläisesti Saksan kaikilla alueilla. Lisäksi on kiistatonta, ettei tukia ole tarkoitettu tietyn taloudellisen toiminnan edistämistä koskevan (87 artiklan 3 kohdan c alakohtaan sisältyvän) poikkeusmääräyksen mukaisesti toimenpiteiden toteuttamiseen tutkimuksen ja kehittämisen, ympäristönsuojelun, työllisyyden tai koulutuksen aloilla kyseisiä aloja koskevien yhteisön puitteiden tai suuntaviivojen mukaisesti. Koska myöskään mihinkään muuhun tietyn taloudellisen toiminnan edistämistä koskevaan perusteeseen ei voida vedota, tarkasteltavana olevien tukien ei voida katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille.

(107) Komissio katsoo lisäksi, että on olemassa erityisiä perusteita, jotka puoltavat sitä, että Saksassa käytössä oleva järjestelmä säilytetään tietyn siirtymäkauden ajan.

(108) Alkoholiteollisuuden edustajia lukuun ottamatta kaikki asianomaiset ovat menettelyn aloittamisen jälkeen vastustaneet komission ehdottamaa määräaikaa. Saksa on ilmoittanut komissiolle tarvitsevansa välttämättä usean vuoden siirtymäajan, jotta se voisi lakkauttaa tarkasteltavana olevat tuet hyväksyttävin ehdoin vaarantamatta sellaisten tuottajien toimintaedellytyksiä, jotka ovat tähän asti hyötyneet komissiolle asianmukaisesti ilmoitetusta ja vuosikymmeniä komission vastustamatta voimassa olleesta tukijärjestelmästä.

(109) Komissio on ottanut huomioon sen, että viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuotantovuosi alkaa 1 päivästä lokakuuta ja päättyy seuraavan vuoden syyskuun 30 päivänä. Se ottaa tämän huomioon asettaessaan määräaikaa, jonka kuluessa Saksan on uudistettava lainsäädäntönsä.

(110) Saksa on osoittanut komissiolle perustellusti sen, että viljasta valmistettua tislattua alkoholijuomaa valmistavat teollisuus- ja maataloustuottajat, jotka ovat tähän asti toimittaneet monopolin puitteissa valmistamansa tisleet DKV:lle ja jotka haluavat vastaisuudessa itse markkinoida kyseistä alkoholijuomaa uudessa järjestelyssä, joutuvat tekemään merkittäviä investointeja. Näihin kuuluvat muun muassa uusien tislauslaitteistojen hankinta, uusien rakennusten ja varastotilojen rakentaminen (terässammiot, puutynnyrit, laboratoriolaitteet, pullotuskoneet, pakattujen tavaroiden varastotilat, rakennuslupahakemukset jne.). Saksa arvioi, että tislaamo, joka tuottaa viljapohjaista alkoholia 1 000 hehtolitraa vuodessa, joutuu vuosittain investoimaan vähintään 400 000 euroa tämän alkoholimäärän markkinointiin.

(111) On selvää, että uudelleenjärjestelyjä ei voida tehdä, ellei myönnetä lisämääräaikaa, jonka aikana voidaan pitää voimassa nykyiset rahoitustuet siitä riippumatta, onko kyse tuotantokustannusten korvaamisesta vai tasauskorvauksista. Tämä pätee etenkin pieniin tislaamoihin, jotka muodostavat selkeästi suurimman osuuden kaikista tukea saavista yrityksistä ja maataloustuottajista.

(112) Komissio katsoo, että Saksan pyyntö on perusteltu siltä osin kuin on voitu osoittaa, että vuosikymmenien ajan myönnettyjen tukien äkillinen lakkauttaminen voi johtaa siihen, että suurin osa tukea saavista yrityksistä, etenkin maatalousyrityksistä, joutuu lopettamaan toimintansa. Sen vuoksi olisi myönnettävä siirtymäkausi, jonka aikana tislaamot pystyvät mukauttamaan tuotantonsa uusiin olosuhteiseen.

(113) Komissio ottaa lisäksi huomioon sen, että viljasta valmistettu tislattu alkoholijuoma kilpailee muiden sellaisten tuotteiden kanssa, jotka sisältyvät EY:n perustamissopimuksen liitteeseen I ja jotka saavat tukea. Koska tarkasteltavana oleva tuki on toimintatukea, se on lakkautettava kohtuullisen määräajan kuluessa. Edellä esitetyn perusteella kohtuullisena voitaisiin tässä tapauksessa pitää järjestelyä, jossa tukiohjelma pidetään voimassa vielä noin puolentoista vuoden ajan (30 päivään syyskuuta 2006). Tämän ajankohdan jälkeen Saksan on lakkautettava tukiohjelma ja kaikki siihen perustuvat toimet.

(114) Komissio katsoo sen vuoksi seuraavaa:

a) Viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman maataloustuottajat ja teolliset tuottajat eivät voi enää saada toimintatukea, joka muodostuu lainsäädännöllä taattujen hintojen ylläpitämiseksi myönnetyistä avustuksista.

b) Ne eivät enää voi saada minkäänlaista muuta tukea korvaukseksi silloin, kun ne eroavat järjestelmästä ennen asetettua määräaikaa.

c) Lainmuutokset on toteutettava mahdollisimman nopeasti tuotantovuodesta 2005/2006 alkaen, ja niiden on tultava voimaan viimeistään 30 päivänä syyskuuta 2006.

d) Saksan on ilmoitettava komissiolle toteutetuista aiheellisista toimenpiteistä toimittamalla niistä kertomus vuoden 2005 toisen neljänneksen loppuun mennessä. Mainittujen toimenpiteiden toteuttamisesta on esitettävä toinen kertomus vuoden 2006 loppuun mennessä,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Viljasta valmistetun tislatun alkoholijuoman tuottajien hyväksi perustettu tukiohjelma, joka sisältyy tislattua alkoholia koskevasta monopolista Saksassa annettuun lakiin, ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa mainitun tukiohjelman lakkauttamiseksi 30 päivään syyskuuta 2006 mennessä.

3 artikla

Saksan on ilmoitettava 30 päivään kesäkuuta 2005 mennessä komissiolle toimenpiteistä, jotka toteutetaan tukiohjelman lakkauttamiseksi.

Saksan on ilmoitettava 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä komissiolle toteuttamistaan toimenpiteistä.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 16 päivänä marraskuuta 2004.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen